

Vragenlijst Planet

Thema's: Klimaat & energie, Duurzaam waterbeheer en Natuur & milieu

In deze vragenlijst ligt het accent op de ecologische dimensie (Planet) van duurzame ontwikkeling. Om een compleet beeld te krijgen van het duurzaamheidsbeleid binnen de gemeente, is het raadzaam om ook de andere twee vragenlijsten in te vullen.

Planet: Ecologische dimensie van duurzame ontwikkeling

Verwante begrippen: ecologisch kapitaal, natuurlijke hulpbronnen, ecosysteemdiensten, milieugebruiksruimte, biocapaciteit, natuurbescherming, ecologische of mondiale voetafdruk.

De 'P' van Planet zou ook voor 'Preserve' of 'Perspectief' kunnen staan. Het gaat bij 'Planet' vooral om duurzaamheid in de tijd.

Centraal in deze vragenlijst staat het behoud, de bescherming en het beheer van onze natuurlijke hulpbronnen: onze energie & CO₂-huishouding, de diversiteit aan plant- en diersoorten, kwaliteit en kwantiteit van water, luchtkwaliteit, bodemvruchtbaarheid, et cetera.

Think globally, act locally

Zover we weten is er één leefbare planeet Aarde. Momenteel delen we deze met ruim 7 Miljard mensen wat waarschijnlijk nog verder op gaat lopen tot zo'n 10 miljard mensen in 2050. Mensen die met de toename aan welvaart een steeds groter beslag leggen op de milieugebruiksruimte. Klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en grondstoffen schaarste zijn als gevolg hiervan steeds prangendere milieuvraagstukken geworden die om een wereldwijd gecoördineerde aanpak vragen en een adequate respons op alle niveaus, internationaal, nationaal en ook lokaal.

Relevante internationale conventies, die ook Nederland in dit kader heeft ondertekend	Relevant Nederlands beleidskaders dat hieraan gerelateerd is
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Agenda 21 (1992, 2002) ▪ Klimaatverdrag UNFCCC, 1992, gevolgd door het Kyoto-protocol, 1997 ▪ Biodiversiteitsverdrag, CBD, 1992 ▪ Verwoestijningverdrag, UNCCD, 1996 ▪ Millenniumdoel 7: afspraken met betrekking tot een duurzaam leefmilieu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokale Klimaat Agenda 2011 - 2014 ▪ Beleidsprogramma Biodiversiteit 2008-2011 ▪ Water: Kader Richtlijn Water, Waterwet, Nationaal Bestuursakkoord Water(keten) ▪ Milieu: Wet Milieubeheer, Nationaal Milieubeleidsplan 4 ▪ Wet Ruimtelijke Ordening, Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)

Opbouw van de vragenlijst Planet

De vragenlijst bestaat uit drie thema's: 1) Klimaat & energie, 2) Natuur & water en 3) Afval & vervuiling

Resultaten en correcties

In totaal kan de gemeente 75 punten voor de vragenlijst PLANET behalen. Natuurlijk is de vragenlijst niet uitputtend. Doet uw gemeente eigenlijk meer binnen deze beleidsterreinen? Of geven de antwoorden een te positief beeld, is er veel op papier vastgelegd maar in de praktijk nog niet uitgewerkt?

U kunt corrigeren voor maximaal 3 punten extra toe te kennen of af te trekken. Een voorstel voor correcties en de bijbehorende motivatie kan onderaan de lijst worden gegeven. Op basis van de gegeven argumenten worden correcties wel of niet door de coördinator toegekend.

Vragen: klimaat en energie

De klimaatdoelstellingen waren in 2009-2011 neergelegd in de zogeheten klimaatakkoorden:

- een reductie van de uitstoot van broeikasgassen van 30% in 2020 ten opzichte van 1990
- een energiebesparing van 2% per jaar
- een aandeel van hernieuwbare energiebronnen van 20% in 2020

Deze hebben in 2011 een vervolg gekregen in de vorm van de zogeheten Lokale Klimaat Agenda (LKA_2011-2014, www.lokaalklimaatbeleid.nl). Hierin zijn de doelstellingen mbt het terugdringen van CO₂-uitstoot en de productie van duurzame energie bijgesteld richting de Europese doelstellingen van respectievelijk 20% en 16%.

Gemeenten spelen een belangrijke rol in het realiseren van deze doelstellingen. De onderstaande vragen zijn vooral gericht op de kaderstelling (ambitiestelling) en het versterken van draagvlak voor de lokale ambities in relatie tot de problematiek rond klimaatverandering.

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Score
1.	Uw gemeente heeft meetbare doelen gesteld voor energiebesparing bij de gebouwen in gemeentelijk eigendom en/of beheer.	<i>(vraag 1 lijst Profit 2009)</i> Deze vraag doelt op al het energiegebruik waar de gemeente direct of indirect de financiële lasten voor draagt. Dus behalve het gemeentehuis en gemeentelijke diensten vallen hieronder eveneens scholen, welzijnscentra, gymzalen en dergelijke waarvan de energierekening via het gemeentefonds wordt betaald.	Ja/Nee	2
2.	Uw gemeente draagt zorg om zelf als organisatie uiterlijk in 2015 klimaatneutraal te zijn.	<i>(vraag 2 lijst Profit 2009)</i> Klimaatneutraal, of beter CO ₂ -neutraal, betekent dat de netto CO ₂ -uitstoot van de eigen bedrijfsvoering gelijk is aan 0. <i>Gemeente heeft dus een stappenplan volgens logica Trias Energetica (besparen, gebruik duurzame energie, compensatie fossiele energie).</i>	Ja/Nee	3
3.	CO₂-monitoring : uw gemeente berekent jaarlijks de CO ₂ productie door de eigen (gemeentelijke) organisaties (CO ₂ -footprint) en maakt de resultaten publiekelijk toegankelijk	<i>(Nieuwe vraag)</i> Hierbij gaat het erom dat de gemeente dit minimaal, op basis van globale modellen (internationale GreenHouseGas (GHG) protocol). Een instrument dat hiervoor door veel overheidsorganisaties wordt gebruikt is de Milieubarometer . www.milieubarometer.nl/kantoor .	Ja/Nee	1
4.	Uw gemeente wekt > 20% van de eigen benodigde energie zelf duurzaam op.	<i>(Nieuwe vraag)</i> De vraag doelt op de energie waarvan de energierekening via het gemeentefonds wordt betaald.	Ja/Nee	2
5.	Uw gemeente heeft een actueel klimaatbeleidsplan en geeft hieraan een hoge prioriteit.	<i>(vraag 1 lijst Planet 2009)</i> Actueel wil zeggen dat het aansluit op de afspraken die zijn neergelegd in het lokaal klimaatbeleid 2011-2014.	Ja/Nee	2
6.	Uw gemeente heeft het potentieel aan lokale duurzame energieproductie binnen haar grenzen in kaart gebracht.	<i>Nieuwe vraag</i> Denk aan energie uit wind, zon, aardwarmte en biomassa. Voor zonne-energie zie bijvoorbeeld www.zonatlas.nl .	Ja/Nee	1
7.	Uw gemeente heeft meetbare doelen gesteld voor het aandeel van	<i>(vraag 10 lijst Planet 2009)</i> De huidige regering ambieert een	Ja/Nee	2

	het lokale energieverbruik dat afkomstig moet zijn van hernieuwbare energiebronnen (zon, wind, biomassa, waterkracht, aardwarmte).	aandeel van hernieuwbare energiebronnen van 16% in 2020. Gemeenten kunnen eigen ontwikkelingsambities vaststellen het op basis van hun eigen potentieel.		
8.	Er is structureel budget gereserveerd op de begroting voor het klimaatbeleid.	(vraag 4 lijst Planet 2009) Bij een structureel budget wordt er niet jaarlijks een afweging gemaakt maar is het een vast onderdeel van het budget voor minimaal een periode van 4 jaar.	Ja/Nee	2
9.	Uw gemeente heeft een ambtenaar in dienst die specifiek aanstuurt op energiebesparing/duurzame energie/klimaatbeleid.	(vraag 6 lijst Planet 2009) Meestal is deze persoon de energiecoördinator of klimaatcoördinator. Dit kan ook in samenwerking met buurgemeenten zijn.	Ja/Nee	1
10.	Uw gemeente communiceert klimaatproblematiek breed naar haar inwoners om daarbij steun en verbreding zoekend voor haar klimaatbeleid. Dit uit zich in jaarlijks minimaal één voorlichtingsactiviteit gericht op het brede publiek.	(vraag 7 lijst Planet 2009) Klimaatvoorlichting kan worden vormgegeven door bijvoorbeeld een pagina/artikel in de lokale krant, publieke deelname aan acties als bijvoorbeeld warme truiendag, klimaatstraatfeest etcetera. Ter inspiratie zie: www.klimaatverbond.nl en www.hier.nu	Ja/Nee	1
11.	In uw gemeente loopt een programma op scholen/onderwijsinstellingen gericht op klimaat en energie.	(vraag 8 lijst Planet 2009) Scholen kunnen deelnemen aan een diversiteit aan projecten om leerlingen actief bezig te laten gaan met klimaatproblematiek en mogelijkheden voor energiebesparing. Zie bijvoorbeeld: www.scholenvoorduurzaamheid.nl , www.eco-schools.nl	Ja/Nee	1
12.	Uw gemeente stimuleert actief energiebesparende maatregelen bij haar inwoners (en huiseigenaren).	(vraag 9 lijst Planet 2009) 'Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de communicatie over energie en milieu in het dagelijks leven.' Er is een groeiende markt van producten en diensten om gemeenten hierin te ondersteunen. www.milieucentraal.nl www.bespaardaar.nl	Ja/Nee	1
13.	Uw gemeente ondersteunt specifiek bij minima de mogelijkheden voor energiebesparing.	(vraag 18 lijst People 2009) Hiervoor is er een breed scala aan mogelijkheden: <u>Direct</u> : verstrekking van energieadvies, bijzondere bijstand inzetten voor A-label apparatuur, etcetera. <u>Indirect</u> : actief beleid om de slechtste energielabels (E,F,G) met dus de hoogste energielasten versneld aan te laten pakken door corporaties en particuliere verhuurders.	Ja/Nee	1
14.	In uw gemeente is sprake van een actieve en gestructureerde samenwerking met verschillende belangengroepen op het gebied van klimaat/energiebeleid.	(vraag 11 lijst Planet 2009) Overleg met maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, woningcorporaties en andere stakeholders is van wezenlijk belang om lokaal klimaatbeleid vorm te geven. Dit kan in de vorm van een lokaal of regionaal platform. Gestructureerd doelt		1

		op een formeel terugkerend overleg met agenda en notulering.		
15.	Uw gemeente is lid van het Klimaatverbond .	<i>(vraag 12 lijst Planet 2009)</i> De Vereniging Klimaatverbond Nederland) is een organisatie van gemeenten die ondersteuning biedt en samenwerking bevordert rond lokaal klimaatbeleid. (www.klimaatverbond.nl)	Ja/Nee	1
16.	Uw gemeente stimuleert en faciliteert particulieren bij het opzetten van lokale (zelfleverings) Duurzame Energie productie .	<i>(Nieuwe vraag)</i> Mogelijke rol van gemeenten: bij elkaar brengen van partijen, kennisoverdracht, lobby voor saldering, co-creatie. Ref: Lokale Klimaat Agenda 2011-2014	Ja/Nee	2
17.	Uw gemeente neemt deel aan de Lokale Klimaatagenda en bijbehorende klimaatmonitor van Rijkswaterstaat – Leefomgeving.	<i>Nieuwe vraag</i> Welke partijen al deelnemen aan de LKA is te zien in de Klimaatmonitor op een landkaart en in een lijst via www.rwsleefomgeving.nl of www.lokaalklimaatbeleid.nl of www.klimaatmonitor.databank.nl	Ja/Nee	1
18.	CO₂-monitoring : uw gemeente berekent jaarlijks de CO ₂ productie door burgers, bedrijven en de eigen (gemeentelijke) organisaties (CO ₂ -footprint) en maakt de resultaten publiekelijk toegankelijk	<i>(vraag 3 lijst Planet 2009)</i> Hierbij gaat het erom dat de gemeente dit doet op basis van erkende (globale) modellen (<i>Internationale GreenHouse Gas (GHG) protocol</i>). Zie www.meermetminder.nl en www.Klimaatmonitor.databank.nl	Ja/Nee	1
19.	De CO₂-footprint van uw gemeente is de laatste drie jaar aantoonbaar <i>met minstens 5%</i> afgenomen.	<i>(Nieuwe vraag)</i> Resultaat lokaal klimaatbeleid, zichtbaar door CO ₂ -monitoring.	Ja/Nee	1
20.	Uw gemeente heeft de ambitie om binnen een vastgestelde termijn een klimaatneutrale gemeente te worden.	<i>(Vraag 2 lijst Planet 2009)</i> In een klimaatneutrale gemeente, beter aangeduid met CO ₂ -neutrale gemeente, is de netto CO ₂ -uitstoot gelijk aan 0. Energiebesparing, duurzame energie en compensatie zijn middelen om dit doel te bereiken.	Ja/Nee	3
Subtotaal				30

Vragen: Natuur & water				
<p>De overheid heeft een belangrijke taak wat betreft beheer, bescherming en zonodig versterking van het ecologisch kapitaal (de producten en diensten die de natuur ons schenkt). Dit gaat over behoud en versterken van de lokale flora en fauna (biodiversiteit) en overige ecologische functies binnen de grenzen van de gemeente zoals het duurzaam beheer van water.</p> <p>Naast het naleven van (inter)nationale afspraken met betrekking tot het behoud en verbeteren van biodiversiteit en ecologische functies is er in toenemende mate aandacht voor de economische en maatschappelijke waarde van natuur en water in en om stad/dorp. (www.biodiversiteit.nl)</p>				
	Vraag	Toelichting	Antwoord	Score
21.	De gemeente geeft binnen haar beleid met betrekking tot groenbeheer expliciet ruimte aan ecologisch beheer .	<i>(vraag 13 lijst Planet 2009)</i> Bekende voorbeelden zijn ecologisch berm- en oeverbeheer waar ruimte wordt gegeven aan natuurlijke ontwikkeling en gestreefd wordt naar een vergroting van de biodiversiteit.	Ja/Nee	3
22.	In uw gemeente is een bomenbeleid vastgesteld en in uitvoering.	<i>(vraag 14 lijst Planet 2009)</i> Het gaat om de combinatie van beleidsuitgangspunten wat betreft bescherming- en voorwaarden voor kappen van bomen en hoe deze worden uitgevoerd en toegepast in de praktijk.	Ja/Nee	2
23.	In uw gemeente is een beleidsambtenaar die natuur- en biodiversiteitbehoud in zijn of haar takenpakket heeft.	<i>(vraag 15 lijst Planet 2009)</i> Sommige grotere gemeenten hebben een 'eigen' bioloog/ecoloog. In kleinere gemeenten is het ook mogelijk om, bijvoorbeeld in gewestelijk verband, te werken met een ambtenaar die specifiek natuur en biodiversiteit in de gaten houdt.	Ja/Nee	1
24.	Uw gemeente heeft beschikking over een actueel overzicht van plant- (flora) en diersoorten (fauna) binnen haar grenzen.	<i>(vraag 16 lijst Planet 2009)</i> De gemeente dient hiertoe een inventarisatie van de voorkomende plant- en diersoorten binnen de gemeentegrenzen in bezit te hebben. Die inventarisatie kan heel goed samen met (lokale) natuurgroepen gedaan zijn.	Ja/Nee	1
25.	Uw gemeente voert expliciet een 'bij-vriendelijk' beleid .	<i>(Nieuwe vraag)</i> Achtergronden en mogelijke bijdragen van lokale overheden is te vinden op de website van de Bijenstichting: www.bijenlint.nl	Ja/Nee	2
26.	De gemeente houdt de 'rode lijstsoorten' bij die binnen de gemeentegrenzen voorkomen.	<i>(vraag 17 lijst Planet 2009)</i> Rode lijsten zijn in de natuurbescherming lijsten van planten en dieren die bedreigd worden met uitsterven en daarom wettelijk een beschermde status hebben gekregen. Voor de gemeente is het van belang om te weten waar mogelijk 'rode lijstsoorten' zich bevinden, bijvoorbeeld in verband met bouwplannen of infrastructurele werken.	Ja/Nee	1

27.	De gemeente zet zich actief in om de leefomgeving van beschermde dieren en planten veilig te stellen en/of te verbeteren.	<i>(Vraag 18 lijst Planet 2009)</i> Inspanningen voor behoud van de lokale biodiversiteit zijn bijvoorbeeld het graven van poelen voor amfibieën of het aanleggen van ecoducten.	Ja/Nee	2
28.	Uw gemeente compenseert bij het uitvoeren van bouwplannen verloren gegaan groen door elders natuurfuncties te versterken.	<i>(vraag 19 lijst Planet 2009)</i> Er bestaan voorbeelden van geïntegreerde gebiedsontwikkelingen waarbij de bouw als financiële drager dienstbaar is aan het versterken van natuurfuncties (groen en blauw).	Ja/Nee	1
29.	Uw gemeente heeft beleid/project om de aanleg van ' groene daken ' te stimuleren.	<i>(nieuwe vraag)</i> Groene daken of vegetatiedaken zijn platte of hellende daken met begroeiing (ref: wikipedia).	Ja/Nee	1
30.	Uw gemeente stimuleert stadslandbouw en/of de aanleg van dorps- of wijktuinen (op braakliggende gronden')	<i>(nieuwe vraag)</i>		2
31.	Uw gemeente beschikt zelf of in regionaal verband over een integraal plan voor duurzaam waterbeheer dat is samengesteld met grote betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en andere instellingen.	<i>(vraag 23 lijst Planet 2008)</i> Duurzaam waterbeheer brengt alle aspecten van het watergebruik en -beheer samen in één integraal waterplan. Daarmee geeft uw gemeente aan hoe 'water' een rol speelt in alle beleidsvelden, wat haar ambities zijn en hoe het samenspel is met de burgers, bedrijven, waterschappen, zuiveringsschap en andere betrokkenen.	Ja/Nee	2
32.	Uw gemeente gaat in het waterbeheer uit van de trits ' vasthouden, bergen, afvoeren '.	<i>(vraag 27 lijst Planet 2009)</i> Het waterbeheer, volgend op de adviezen van de Commissie Waterbeheer 21ste eeuw, gaat uit van deze trits. Water vasthouden doe je bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat afstromend regenwater eerst in een plantsoen of open grond terechtkomt. 'Bergen' betekent dat de gemeente zorgt voor voldoende ruimte om (pieken) afstromend water op te vangen, bijvoorbeeld in ruime sloten met een langzaam oplopend talud. Afvoeren naar elders.	Ja/Nee	1
33.	Uw gemeente heeft, bij de aanleg van stoepen, wegen en parkeerplaatsen, een beleid gericht op het zoveel mogelijk 'open' houden van de bodem zodat regenwater kan infiltreren .	<i>(vraag 28 lijst Planet 2009)</i> Sommige wijken lijken wel totaal verhard te zijn. Het regenwater kan maar één kant op en dat is het riool in. Dat kan anders. Bijvoorbeeld door stoepen wat minder breed te maken, door openbaar groen te stimuleren waar afstromend water ook in kan lopen, door op parkeerplaatsen materiaal te gebruiken dat ruimte open laat voor vegetatie.	Ja/Nee	1
34.	Verharde oppervlakten in uw gemeente worden gecompenseerd met mogelijkheden voor extra	<i>(vraag 29 lijst Planet 2009)</i> Een uitwerking van 'ruimte voor water' is dat bij de aanleg van een verhard oppervlak (een wijk, weg,	Ja/Nee	1

	wateropvang.	kassencomplex of iets anders), compensatie plaatsvindt in de vorm van wateropslag. De gemeente kan berekenen om hoeveel water het gaat en ervoor zorgen dat dit water binnen het gebied wordt opgevangen. Deze compensatie wordt primair binnen het plangebied gezocht en pas secundair buiten dat gebied.		
35.	Uw gemeente heeft een structureel budget voor 'Leren voor Duurzame Ontwikkeling'/ Natuur en Milieu Educatie'	(vraag 21 lijst Planet 2009) Educatie is een belangrijke verbindende schakel beleidsdoelstellingen en de burger op het gebied van duurzame ontwikkeling Zie voor informatie en inspiratie www.eco-xxi.nl , www.vereniginggdo.nl , www.ivn.nl	Ja/Nee	2
36.	Uw gemeente heeft de mogelijke gevolgen van klimaatverandering in kaart en de benodigde maatregelen voor adaptatie gebracht.	(vraag 22 lijst Planet 2009) Klimaatverandering zal invloed hebben op ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen, waterbeheer en gezondheidszorg. Gemeenten en rijk zijn bezig de verschillende opties voor adaptatie te inventariseren.	Ja/Nee	1
37.	Uw gemeente geeft structureel aandacht aan natuur- en milieubescherming bij het opstellen en evalueren van rampenplannen .	(Nieuwe vraag) Denk aan: <ul style="list-style-type: none"> - Bufferzones - Preventie en Bestrijding van bos- en natuurbranden - In kaart brengen van milieubedreigingen Ref: www.eco-xxi.nl , indicator 10	Ja/Nee	1
Subtotaal				25

Vragen: Afval en Vervuiling

De uitvoering van de Wet Milieubeheer behoort tot één van de kerntaken van gemeenten. Maar wat wordt er lokaal nog meer gedaan ter voorkoming van vervuiling, het zuinig omgaan met grondstoffen en het streven naar een circulaire economie?

	Vraag	Toelichting	Antwoord	Score
38.	In uw gemeentelijk rioleringsplan wordt consequent uitgegaan van de trits ' preventie, scheiden, zuiveren '.	(vraag 24 lijst Planet 2009) Voor een positief antwoord zal de trits 'preventie, scheiden en zuiveren' heel duidelijk aangegeven worden in beleid en uitvoering rond rioleringsplannen.	Ja/Nee	2
39.	In uw gemeente is waar mogelijk de afvoer van regenwater losgekoppeld van het rioleringsstelsel.	(Nieuwe vraag)	Ja/Nee	1
40.	Uw gemeente gebruikt geen chemische bestrijdingsmiddelen bij groenbeheer en praktiseert Duurzaam Onkruid Beheer (DOB)	(vraag 20 lijst Planet 2009) Een belangrijk argument tegen het gebruik van bestrijdingsmiddelen is dat resten ervan vaak in het oppervlakte -en grondwater en slib	Ja/Nee	2

	toe op verhardingen.	worden aangetroffen. Zie: http://www.duurzamebedrijfsvoeringoverheden.nl/locaties/groenbeheer/groenbeheer.html		
41.	Uw gemeente heeft een actueel overzicht van bodemkwaliteit en mogelijke risicogebieden	(Nieuwe vraag)	Ja/Nee	1
42.	Uw gemeente monitort het niveau van de luchtkwaliteit van de gemeente, in ieder geval rond bedrijven(terreinen) en wegen.	(Nieuwe vraag) (Ref www.eco-xxi.nl indicator 12)	Ja/Nee	1
43.	Uw gemeente heeft geluidlast in kaart gebracht (geluidskaarten) en een actueel beleidsplan voor geluidreductie en/of behoud van rust (behoud kwaliteit)	(Nieuwe vraag) (Ref www.eco-xxi.nl - indicator 19)	Ja/Nee	1
44.	Uw gemeente beschikt over een duurzaam afvalbeleid waarin het bevorderen van kringlopen (hergebruik/recycling van grondstoffen) voorop staat.	(Nieuwe vraag)	Ja-Nee	2
45.	Uw gemeente heeft meetbare doelstellingen geformuleerd met betrekking tot vermindering, scheiding en recycling van huishoudelijk afval.	(Nieuwe vraag) Denk aan benutting GFT, papier, plastic textiel (Ref www.eco-xxi.nl - indicator 16)	Ja/Nee	2
46.	Totaal geproduceerd huishoudelijk afval is in de afgelopen drie jaar aantoonbaar afgenomen	(Nieuwe vraag) In principe zou dit terug gezien moeten worden in de afvalheffing per inwoner. (ref www.eco-xxi.nl indicator 15)	Ja/Nee	1
47.	Hoeveelheid ongesorteerd afval per inwoner is de afgelopen drie jaar aantoonbaar afgenomen.	(Nieuwe vraag)	Ja/Nee	1
48.	Uw gemeente heeft een integraal plan van aanpak tegen zwerfval in uitvoer.	Gemeenten spelen een cruciale rol bij het voorkomen en bestrijden van zwerfafval. Zie www.gemeenteschoon.nl	Ja/Nee	2
49.	Uw gemeente bevordert actief het gebruik van kraanwater ipv (plastic) flessen	(Nieuwe vraag)	Ja/Nee	1
50.	Uw gemeente heeft een visie en strategie uitgewerkt met betrekking tot het bevorderen van een circulaire economie (versterken kringlopen).	(Nieuwe vraag) De circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. (concept ook bekend als cradle-to-cradle) Ref: www.mvonderland.nl	Ja/Nee	3
Subtotaal				20

Toe te passen correctie

Correctiefactor:

-3	-2	-1	0	1	2	3
----	----	----	---	---	---	---

Als u de score wilt corrigeren, vul hier de reden(en) in.